

Forslag til merknader – ekomforskriften

Til § 1-3 fjerde ledd

Forskriften § 9-7 foreslås første, annet, tredje og femte ledd opphevet fordi bestemmelsen er inntatt i noe omarbeidet form i autorisasjonsforskriften (4. mars 2005 nr 200) der den systematisk sett hører bedre til. Paragraf 9-7 fjerde ledd foreslås gjort generell slik at den omfatter alle netteiere enten nettet er offentlig eller privat, og foreslås tatt inn som ny § 1-3 fjerde ledd. Plikten til å oppbevare dokumentasjon utvides med dette til også å gjelde eier av offentlige nett.

Det antas ikke at utvidelsen av plikten vil virke uforholdsmessig tyngende, i det eier av offentlige nett allerede i dag av egen interesse, antas å ha nødvendig dokumentasjonen.

Til § 1-4

Bestemmelsen har ikke vært satt i kraft og foreslås opphevet. EMC forskriften forutsettes å sikre at radiokommunikasjon og radionavigasjonstjenester i alminnelighet ikke forstyrres av elektrisk og elektromagnetisk stråling. Alternativt kan forstyrrelser stanses ved direkte bruk av ekomloven §§ 10-6 og/eller § 10-9. Det antas derfor ikke å være behov for å beholde § 1-4.

Til § 1-6 fjerde ledd

Paragraf 1-6 tredje ledd foreslås endret. Forskriften påbyr i dag tilbydere å sende inn informasjon om målt kvalitet hvert år innen 15. januar. Innsending og publisering av informasjon om kvalitet en gang i året blir etter vårt syn for sjelden, dessuten er det u hensiktsmessig for alle parter at forskriften angir en bestemt dato. Det vil være mer hensiktsmessig å legge innsending til samme tidspunkt som tilbyderne er pålagt å sende inn statistikkinformasjon.

Til § 1-10 og §§ 2-2 annet ledd, 3-3 første og annet ledd og 3-6 første ledd

§§ 2-2 annet ledd, 3-3 første og annet ledd og 3-6 første ledd er videreført og samlet i en bestemmelse om krav til skriftlig fullmakt. Bestemmelsen presiserer at krav til skriftlig fullmakt også gjelder for internetttilgang. Bakgrunnen for dette er sluttbrukers behov for beskyttelse også ved skifte av tilbyder av internetttilgang. Bestemmelsen tar sikte på å verne sluttbruker gjennom å sikre at avtalen om å bytte tilbyder er riktig forstått av begge parter.

Til § 3-5 siste punktum nummer 3

Det foreslås at plikten til tilbyder som nytter fem – eller åttensifrede nummer eller standardiserte spesialnummer etter nummerforskriften § 16 om å avgi nummer til annen tilbyder som sluttbruker krever nummeret flyttet til (tilbyderportabilitet) også skal gjelde for bredbåndstelefontjenester (IP-telefontjeneste). Bestemmelsen unntak for bredbåndstelefontjenester foreslås derfor fjernet. Bakgrunnen for dette er tilbyderportabilitet vil være en aktuell og viktig rettighet også ved bredbåndstelefontjenester.

Til § 4-1 annet ledd annet punktum

Formuleringen i gjeldende bestemmelse foreslås endret slik at det kommer klarere frem hva som legges i begrepet programvaregrensesnitt. Nåværende henvisningen til EPG er misvisende, fordi EPG (Electronic Programme Guide) ikke er et eksemplet på programvaregrensesnitt. Henvisningen til EPG foreslås derfor fjernet fra bestemmelsen.

Til § 5-1 fjerde ledd

Kapittel 9 i forskriften skal bidra til at flere tilbydere kan tilkoples private nett. Noen eiere av privat nett, det gjelder relativt få beboereide nett, krever at det skal betales vederlag fra tilbydere som leverer tjenester til husstandene internt i nettet. Dersom en husstand ønsker tjenester fra tilbydere som ikke har inngått avtale med netteier om slikt vederlag, kreves det at den enkelte husstand selv inngår avtale med netteier og selv betaler netteier for transport av tjenestene i nettet. Uklarhetene borettslagene, beboerne og tilbydere i markedet opplever, innebærer at det er behov for å presisere omfanget av leveringsplikten ytterligere i forskriften.

Formålet med forslag til endring sammen med forslag om nytt annet ledd i § 9-7 er å sikre at leveringspliktig tilbyder er leveringspliktig fram til det privat nett, og i tillegg sikre klarhet rundt plikter og rettigheter på området.

Forslaget sammenholdt med forslag til endring av § 9-2, innebærer at sluttbrukere i boligsammenslutninger hvor det er etablert privat elektroniske kommunikasjonsnett får samme muligheter for tilgang til leveringspliktig tilbyder som andre, jf. ekomforskriften § 9-1.

Til § 6-2

Ekomloven § 2-6 fastsetter plikt for tilbyderne å overføre telefonnummer og nødvendige opplysninger for geografisk lokalisering av nødansrop til nødetatene, såkalt opprinnelsesmarkering. Nødetatens liste over nødvendig informasjon for å kunne rykke ut til den nødstedte uten å måtte bruke verdifull tid på å lete ettervedkommende, går utover de opplysninger som en tilbyder normalt har i sine kunderegister og støttesystemer. I enkelte grisgrendte strøk har man for eksempel ikke gateadresse å forholde seg til. Nødetatene er i slike tilfeller avhengig av et matrikelnummer for å kunne gjøre oppslag i GAB for å finne kartkoordinatene til sluttbrukeren. For å gjøre det klart at det også kan være aktuelt for tilbyderne å registrere opplysninger om en sluttbrukers geografiske lokalisering utover ren postadresse, foreslås det å endre § 6-2 slik at dette fremkommer.

Til § 6-3

Hensynet bak de foreslåtte endringene er å rette opp skjevheter i informasjonstilgang til nummeropplysningsvirksomheter for å unngå konkurransevridning mellom nummerinformasjonsvirksomheter.

Etter gjeldende bestemmelse, annet ledd nummer 1, kan tilbydere alternativt til fødselsdato, -nummer eller organisasjonsnummer operere med et egendefinert unikt ID-nummer.

Myndigheten har mottatt flere henvendelser fra aktører som peker på mulige uheldige virkninger av dette. Bestemmelsen foreslås derfor endret, slik at unik ID for fremtiden vil være fødselsnummer eller organisasjonsnummer. Forslaget vil innebære at tilbyderne må registrere fødselsnummer for sine abonnenter.

Bruk av fødselsnummer reiser etter vårt syn ikke særskilte problemstillinger i forhold til personvernlovgivningen. I personopplysningsloven § 12 fremgår at fødselsnummer og andre entydige identifikasjonsmidler bare kan nyttes i behandlingen når det er saklig behov for sikker identifisering og metoden er nødvendig for å oppnå slik identifisering. Etter vårt syn er det saklige grunner for å operere med krav til sikker identifisering av nummeropplysningsinformasjon.

Det har vist seg i praksis å være et problem at tilbydere av telefoni ikke har incitament til å registrere hovednummer i sine databaser for sluttbrukere som har flere telefonnummer/nummerserier. I den grad sluttbrukere melder hovednummer inn for oppføring i telefonkatalogen meldes dette ikke videre til andre nummeropplysningsvirksomheter. Det har videre vist seg å være et problem at også andre tilleggsopplysninger som sluttbruker melder inn til telefonkatalogen ikke viderefremmes til annen nummeropplysningsvirksomhet. Dette medfører at en nummeropplysningsvirksomhet får tilnærmet de facto monopol på tilleggsopplysninger, som tilleggsoppføringer på andre husstandsmedlemmer, yrkesbetegnelser og angivelse av hovednummer for virksomheter. Dette er et problem for sluttbrukers tilgjengelighet. Det antas dessuten at sluttbruker har en berettiget forventning om at tilleggsoppføringer som sluttbruker betaler ekstra for, formidles til alle nummeropplysningsvirksomheter. Det samme antas å gjelde for hovednummer som sluttbruker selv har meldt inn.

Det legges til grunn i forskriften at alle nummeropplysningsvirksomheter gis tilgang til den informasjon som sluttbruker selv har meldt inn for opplysninger ved katalogoppføringer. Forskriften foreslås derfor endret slik at dette kommer tydeligere frem. Presiseringene i annet ledd nummer 7 og nytt tredje ledd er ment å sikre lik tilgang på såkalt grunndata. Det foreslås presisert at tilleggsopplysninger som oppgis av sluttbrukere for oppføring i telefonkatalog er nummeropplysningsinformasjon som skal utveksles. Det foreslås videre presisert at slik tilleggsinformasjon skal utleveres av tilbyder med leveringsplikt etter ekomloven § 5-1.

For å sikre riktig identifikasjon hvor det er knyttet flere telefonnummer til samme abonnement, foreslås det et tillegg til bestemmelsens femte ledd (tidligere fjerde ledd), hvor det klargjøres at endring av nummer skal angis som sletting av eksisterende oppføring og ny oppføring. Dette innebærer i praksis at endringen må oversendes som to fillinjer. Opprinnelig fillinje som skal endres må sendes sammen med endringen slik at den som skal endres kan identifiseres.

Det foreslås videre enkelte andre endringer i § 6-3 for å klargjøre bestemmelsen. Endringene innebærer ikke realitetsendringer. I § 6-3 første ledd foreslår vi å fjerne betegnelsen "relevant" da denne presiseringen ikke har praktisk betydning. Videre foreslår vi en forenklet fremstilling av oppregningen i gjeldende forskriftstekst annet ledd nr. 2-4.

Til § 8-6

Formålet med bestemmelsen er å gi en rettleiding til tilbyderne om gjennomføringen av ekomloven § 2-11 sikring av fortsatt levering ved konkurs hos tilbyder. Forslag til bestemmelse inneholder derfor en listing av minimumsinformasjon som skal være med i planene til tilbyder.

Med "egne brukere med samfunnskritisk funksjon" henspeiles på tilsvarene begrep i forskriftens kapittel 8. Dette kan sees på som en lettelse i forhold til lovens krav om at planene skal gjelde alle brukere. Loven gir myndigheten mulighet til å unnta tilbydere fra kravet, og dette foreslås gjort her i form av at det som minimum skal opplyses om egne brukere med samfunnskritisk funksjon. Dette er et signal om at myndigheten i første omgang vil konsentrere seg om å sikre slike kunder. Forslag til bestemmelse gjenspeiler at for aktører med samfunnskritisk funksjon er det like viktig å forebygge skadevirkningene av en konkurs som feil på nettet og lignende. Forslag til ordlyd representerer imidlertid ingen skranke for tilbydere som ønsker å sikre kunder som ikke har samfunnskritisk funksjon.

Til spørsmålet om hvem som har samfunnskritisk funksjon, vises til utkast til rapport av 17. mars 2006 fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om prioritering for samfunnskritiske brukere av mobilnett – kartlegging av relevante samfunnsfunksjoner og brukere. Denne henger direkte sammen med prosjektet vedrørende prioritet i mobilnettene. DSB hadde i mandat å se på dette i sammenheng, slik at rapporten og de kriterier som er angitt der også vil gjelde for å angi hvilke aktører som er omfattet av forskriftens kapittel 8. Vurderingene er ikke slutført, men gir et stykke på veg veiledning om hvilke egne kunder som må ansees for å ha samfunnskritisk funksjon. Når resultatene fra arbeidet med BAS 5 og Infrastrukturutvalget foreligger vil dette resultere i klarere retningslinjer ved identifiseringen av hvilke kunder dette gjelder. Tilbyderne kan på bakgrunn av dette kartlegge grensene i egen kundemasse.

I annet ledd foreslås at planene skal sendes inn årlig.

Til § 8-7

Bestemmelsen er ny og gjennomfører forordning (EF) nr 460/2004 om opprettelse av det europeiske byrå for nett- og informasjonssikkerhet (ENISA), EU opprettet 14. mars 2004. Hovedformålet med byrået er å styrke EUs, medlemsstatenes og dermed også næringslivets evne til å forebygge, håndtere og løse problemer knyttet til nett- og informasjonssikkerhet. ENISA har blant annet til oppgave å samle informasjon, analysere og fremme risikovurderingstiltak. Byrået skal styrke samarbeidet mellom ulike aktører innenfor området nett- og informasjonssikkerhet, følge utviklingen av standarder for produkter og tjenester og bidra til bevisstgjøring om nett- og informasjonssikkerhet. Byrået har en rådgivende funksjon overfor Kommisjonen, medlemsstatene og EØS/EFTA-land. Byrået kan ikke fatte bindende vedtak i forhold til medlemsstatene og EØS/EFTA-statene.

Forordningen ble besluttet innlemmet i EØS-avtalen 8. juli 2005 (beslutning nr. 103/2005). Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning om innlemming ble gitt av Stortinget 13. desember 2005 (Innst. S. nr. 44 2005-2006). Forordningen er lagt ved forskriften i uoffisiell oversettelse til norsk **[legges ved]**. EFTA/EØS statenes tilpasningstekst er lagt ved høringsbrevet til informasjon.

Til § 9-2 annet ledd

Se merknad til § 5-1 fjerde ledd.

Til § 10-1

Første ledd tilsvarende i stor grad gjeldende § 10-1 første ledd. Nemndas kompetanse er den samme som i gjeldende regulering, men det presiseres at BKN skal behandle privatrettslige konflikter mellom tilbyder og sluttbruker. Nemndas avgjørelser er ikke bindende og nemnda utøver ikke forvaltningsvirksomhet. Betegnelsene på de ulike kategoriene tjenester som omfattes er imidlertid formulert på en annen måte og systematikken er også endret. Tidligere tolkningspraksis vil derfor til en viss grad kunne være relevant. Med formuleringen "tvist knyttet til avtale om kjøp" siktes det til ulike typer konflikter; foruten uoverensstemmelser som knytter seg til den leverte tjenesten, omfatter dette begrepet også andre tvister som mer indirekte springer ut av avtaleforholdet. Når det gjelder tvistens gjenstand, vil Brukerklagenemnda kunne behandle alle rettslige konflikter av privatrettslig karakter. I forhold til andre elektroniske kommunikasjonstjenester enn de leveringspliktige tjenestene, må de enten direkte eller indirekte relatere seg til en avtale. Dette omfatter for eksempel erstatning for manglende kvalitet og dobbeltfakturering.

I følge forslaget til ny § 11-5 i ekomloven skal BKN behandle tvister knyttet til "elektroniske kommunikasjonstjenester". Kategoriene "leveringspliktige tjenester", "annen offentlig telefontjeneste" og "Internettilgang" setter ramme for og gir en uttømmende oppregning av hvilke tjenester tvisten kan knytte seg til. Innholdstjenester faller utenfor nemndas kompetanse. Det samme gjelder tvist om leveringspliktens utstrekning. Begrepene i forslaget til ny § 10-1 er teknologiavhengige. Kategorien "minimustilbud for overføringskapasitet" har blitt fjernet fra dagens ordlyd fordi det er lite sannsynlig at det vil oppstå konflikter mellom tilbyder og den relevante gruppen sluttbrukere om denne tjenesten.

Begrepet "leveringspliktig tjeneste" vil måtte tolkes i lys av den til enhver tid gjeldende regulering - USO-direktiv, ekomregelverket og avtalen mellom Staten og leveringspliktig tilbyder om leveringspliktige tjenester. Per i dag omfatter leveringspliktige tjeneste nummeropplysningstjenester, telefonkatalog, offentlig betalingstelefon og ytelser til funksjonshemmede og brukere med spesielle behov.

Som "offentlig telefontjeneste" regnes alle typer faste og mobile telefonløsninger slik de er definert i ekomloven § 1-5 første ledd nummer 5. Nemnda vil også ha kompetanse til å behandle tvister som relaterer seg til ulike bredbåndstelefontløsninger så lenge de omfattes av lovens definisjon av offentlig telefontjeneste. "Internettilgang" omfatter alle måter en sluttbruker kan få tilgang til Internett på, herunder oppringt analog linje med modem, ISDN, ADSL, andre typer bredbånd og ulike former for trådløs tilknytning. Begrepet dekker mer enn det som faller inn under dagens leveringspliktige tjenester. Dette begrunnes med at en stor del av klagen til BKN må antas å komme fra forbrukere, og for denne gruppen vil det kunne virke ulogisk og være vanskelig å forstå at muligheten for å klage skal være avhengig av aksessform på Internettilgangen.

BKNs kompetanse avgrenses slik at myndighetene fortsatt skal føre tilsyn med offentligrettslige rettigheter og plikter. PT fører blant annet tilsyn med at leveringspliktig tilbyder oppfyller de offentligrettslige pliktene som knytter seg til leveringsplikten. Som nevnt vil det derfor falle utenfor BKNs kompetanse å behandle grensene for denne plikten. Dette er en videreføring av dagens regulering.

Annet ledd viderefører bestemmelsene i gjeldende § 10-1 tredje ledd, første punktum. Hvem som anses som sluttbruker framgår av ekomloven § 11-5 første ledd. For at sluttbruker skal få behandlet en klage av BKN må sluttbrukeren først ha søkt å løse saken direkte med tilbyder. Bakgrunnen for bestemmelsen er at BKN ikke skal måtte bruke tid på klager som kunne vært løst på en mindre ressurskrevende måte. Det antas at det også er i sluttbrukers interesse å forsøke å løse eventuelle tvister med tilbyder først.

Bestemmelsen setter videre tidsfrist for tilbyders reaksjonstid på klager fra sluttbrukere. Dette er ikke en videreføring av gjeldende forskrift, men er en del av nemndsavtalen. Hensynet bak er å understreke at sluttbruker ikke skal rammes av tilbydere som forhaler en tvisteløsning ved å unnlate å ta stilling til klagen. Samtidig må tilbyderen ha hatt mulighet til å svare før kravet om subsidiaritet er oppfylt. På bakgrunn av dette oppstiller forskriften to skjæringspunkt: Om tilbyder ikke skriftlig har besvart klager om forventet behandlingstid innen to uker etter at tilbyder mottok klagen, vil sluttbruker kunne bringe saken inn for nemnda. Denne saksbehandlingsfristen antas ikke å være særlig byrdefull for tilbyder, samtidig som dette er svært viktig for sluttbrukernes forutberegnelighet. Det andre skjæringspunktet dreier seg om tilbyders frist for endelig svar. Denne settes "innen rimelig tid". Hva som anses som "rimelig tid" vil variere i forhold i den konkrete klagesak. Hensynet til sluttbrukerne tilsier likevel en forholdsvis rask respons fra tilbyder, slik at det vanligvis forstås innen 3 uker. I svært kompliserte saker kan behandlingstiden imidlertid strekke seg opp til 8 uker. Vurderingen av "rimelig tid" skal være objektiv sett i forhold til kompleksiteten i den aktuelle klagesaken. Bedriftsinterne forhold hos tilbyder som permanente eller langvarige bemannings- og kapasitetsproblemer skal i utgangspunktet ikke tillegges vekt.

Annet ledd siste setning om forholdet til domstolene er en videreføring av dagens § 10- 1 tredje ledd, annet punktum. BKN skal være et rimelig og effektivt alternativ til domstolsbehandling av tvister om elektroniske kommunikasjonstjenester. Bestemmelsen avskjærer derfor muligheten for domstolsbehandling av tvisten så lenge saken er til behandling i nemnda. Bakgrunnen for dette er effektivitets- og prosessøkonomiske hensyn.

Til ny § 10-3 a

I forslaget til § 10-13 i ekomloven fastslås hvilke momenter som særlig skal vektlegges ved fastsetting av overtredelsesgebyret. Ved fastsettelsen av gebyrets størrelse skal det særlig legges vekt på overtredelsens grovhet, overtredelsens varighet, utvist skyld og foretakets omsetning. De videre utmålingskriterier foreslås utdypet i forskriften.

Forslaget angir en ikke uttømmende liste over momenter som kan vektlegges ved vurderingen av overtredelsens art/grovhet, samt andre momenter som kan påvirke utmålingen av gebyret.

Hvem bestemmelsene om overtredelsesgebyr rammer

Overtredelsesgebyr kan ilegges både foretak og personer. Bestemmelsen om utmåling for foretak får også anvendelse for sammenslutninger av foretak. En sammenslutning av foretak er i denne sammenheng en organisasjon som ikke selv utøver ervervsvirksomhet. Det kan for eksempel være en bransjeorganisasjon som det enkelte foretak er medlem av.

For enkelte overtredelser av bestemmelsene i forskriften kan det være hensiktsmessig å ilagge et standardisert overtredelsesgebyr. Forslag til slikt standardisert gebyr på inntil 30 ganger rettsgebyret gjelder både for person og foretak. Det er retts tekniske hensyn, administrative hensyn og hensynet til forutberegnelighet som begrunner det standardiserte gebyret.

Overtredelsesgebyrets størrelse

Forslaget følger et system der overtredelse av angitte bestemmelser kan medføre inntil 1 prosent av omsetningen i overtredelsesgebyr. Dette gjelder all overtredelse som er listet i ekomloven § 10-13. Det skal videre differensieres innenfor denne grensen, avhengig av

konkrete vurderinger knyttet til ovennevnte kriterier (overtredelsens grovhet, overtredelsens varighet, utvist skyld og foretakets omsetning).

Prosentgrensen er kun en maksimalgrense, og er ikke retningsgivende for nivået. Nivået beror på en konkret avveining i den enkelte sak, også sett på bakgrunn av den forvaltningspraksis som etter hvert opparbeides på området. Overtredelsens grovhet vil stå sentralt ved utmåling av overtredelsesgebyr. Hvor grov overtredelsen er, avhenger både av objektive og subjektive momenter.

Nærmere om momenter i vurderingen ved utmålingen

Hvilke momenter som særlig skal vektlegges ved utmålingen er angitt i § 10-3 a første til tredje ledd. Betydningen av overtredelsens grovhet er utdypet i bestemmelsens annet ledd. I tillegg er det i tredje ledd angitt andre momenter som kan påvirke utmålingen av overtredelsesgebyret. Forslaget omfatter også de momenter som fremkommer i straffeloven § 48b ved utmåling av foretaksstraff. Dette gjelder for eksempel overtredelsens grovhet, foretakets mulighet til å forebygge overtredelsen og foretakets økonomiske evne.

Utvist skyld har betydning for vurderingen av handlingens grovhet. Konkret vil særlig graden av forsett eller uaktsomhet være viktig for utmålingen. De nedre grader av uaktsomhet vil eksempelvis bli bedømt mildere enn uaktsomhet på grensen til forsett. Når overtredelsens grovhet skal vurderes på bakgrunn av de subjektive forhold, vil også motiv, tidligere utvist atferd og måten overtredelsen er begått på, være relevante momenter. Om overtrederen har hatt en ledende eller passiv rolle i overtredelsen er en viktig del av den subjektive grovhetsvurderingen.

I den objektive grovhetsvurderingen vil den faktiske og potensielle skaden og størrelsen på det relevante markedet eller markedene overtredelsen har vært rettet inn mot, være viktige i vurderingen. Dersom tapet blir større enn overtrederen kunne ha forutsatt, for eksempel på grunn av uventede endringer i markedet, kan det spørres om det også skal tas hensyn til en slik uforutsett følge av handlingen/unnlåtelsen. Her går praksis på strafferettens område i retning av at slike følger også skal vektlegges med mindre de er umulig å forutsi. Det samme må gjelde ved utmåling av overtredelsesgebyr.

Foretakets gevinst er også av betydning for hvor grov en overtredelse er. Gevinsten kan henge sammen med størrelsen på tapet, men det vil ikke alltid være en slik sammenheng. Det er den faktiske gevinsten det siktes til, men en stor potensiell gevinst vil ofte ha sammenheng med at overtredelsen etter sin art og markedets størrelse er grov.

I første ledd fremheves det at overtredelsens varighet skal tillegges vekt. Overtredelsens varighet kan derfor bidra til at overtredelsesgebyret blir høyere enn det ellers ville ha vært. En overtredelse av ekomloven vil være mer kritikkverdig jo lenger lovbruddet har pågått. Ved overtredelser av kort varighet, vanligvis mindre enn ett år, vil det ikke komme noe tillegg.

I bestemmelsens tredje ledd er det foreslått andre momenter som det også kan være naturlig å ta i betraktning. Det vil i nummer 1 for eksempel kunne være et formildende moment at en avtale ikke er satt ut i livet, men dette vil igjen bero på en konkret vurdering hvor også skyldspørsmålet spiller inn. Etter tredje ledd nummer 2 kan det legges vekt på om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen. Dersom foretaket ikke kunne ha forebygget overtredelsen, vil det være tvilsomt om det er grunnlag for å sanksjonere foretaket ved å ilegge overtredelsesgebyr. I grensetilfellene vil det uansett være et formildende moment om foretaket har gjort en innsats på dette området. Mangelfulle rutiner hos foretaket vil være skjerpene. Dersom foretaket er del av et konsern, kan det være relevant å se hen til økonomien i konsernet for øvrig. Hvis

økonomien til konsernet gir grunn til å tro at gebyret ikke vil ha en tilstrekkelig avskrekkende effekt, bør det justeres opp.

Omsetningskriteriet

I fjerde ledd foreslås nærmere bestemmelser om omsetning. Annet punktum gjør det klart at omsetning er foretakets samlede salgsinntekt for siste regnskapsår. Det er netto inntekt for salg av varer og ytelser som inngår i foretakenes ordinære virksomhet som skal beregnes. Det skal gjøres fradrag for eventuelle salgsrabatter, merverdiavgifter og andre avgifter og skatter med direkte tilknytning til inntekten.

Det er foretakets omsetning i Norge som er utgangspunktet for beregningen av overtredelsesgebyrets maksimale størrelse. Det innebærer at dersom et morselskap i et konsern er overtredende, er de prosentvise begrensningene i gebyret som fremgår av bestemmelsen knyttet til konsernets samlede salgsinntekt i Norge. Er overtrederen et datterselskap i et konsern, kan gebyret ikke overstige grensene i bestemmelsen regnet av datterselskapets egen omsetning. I praksis viser det seg imidlertid at det skal lite til før morselskapet blir ansett for å være overtrederen i kraft av sin innflytelse over datterselskapet. I så tilfelle er det hele konsernets omsetning som er relevant, jf. for eksempel avgjørelsen i *Citric Acid* saken fra konkurranserettens område og øvrig praksis fra EF-domstolen.

Det kan videre ved utmålingen, innenfor den øvre grense for gebyr, tas hensyn til salgsinntekt for hele konsernet som foretaket er en del av. Den omstendighet at foretaket tilhører et konsern med sterk økonomi kan derfor føre til at gebyret høynes. Det skal beregnes omsetning for hele virksomheten til foretaket og ikke bare for det berørte marked for elektroniske kommunikasjons tjenester.

Standardisert gebyr

I femte ledd foreslås myndigheten gitt kompetanse til å ilegge standardiserte gebyr. Denne formen kan velges både overfor person og foretak.

Overtredelser begått av person kan i denne sammenheng bare sanksjoneres etter faste satser (sjablon). Her kan man ikke uten videre benytte de samme utmålingskriterier som anvendes overfor foretak. Det vil likevel kunne være naturlig å vurdere enkelte av de oppregnede momenter overfor personer. Hensynet til forutberegnelighet og mer hensiktsmessig (enklere) administrasjon tilsier bruk av standardisert gebyr. På den annen side tilsier erfaring at overtredelser begått av person ikke vil være av betydelig omfang. Likevel foreslås standardisert gebyr for denne type overtredelser. De gebyrer som er aktuelt å ilegge overfor person, er ikke større enn at det anses forsvarlig med standardisering.

Det vil også i enkelte situasjoner kunne være hensiktsmessig å benytte standardisert gebyr overfor foretak, og adgang til dette er således regulert i forslaget § 10-3 a femte ledd.

Når det gjelder det standardiserte gebyrets preventive virkning overfor foretak, vil dette kunne ha noe ulik effekt avhengig av bedriftens størrelse og omsetning. Et sjablonmessig fastsatt gebyr kan i større grad ramme de små og finansielt svake aktørene, og vil ikke ha noen særlig effekt overfor de sterke aktørene, med mulig unntak av eventuell negativ publisitet.

Det er foreslått å knytte det standardiserte gebyret til rettsgebyret R. Rettsgebyret justeres årlig ved endring i rettsgebyrloven, og utgjør kr 860 fra 1. januar 2006. Derved unngår man også å måtte endre forskriften hver gang gebyrsatsene skal justeres.

Øvre grense for det standardiserte gebyret er 30 R. Dette er kun en maksimalgrense, og er ikke retningsgivende for nivået. Nivået beror på en konkret avveining i den enkelte sak, også

sett på bakgrunn av den forvaltningspraksis som etter hvert opparbeides på området. Hensynet til effektiv administrasjon kan tilsi at man på et senere tidspunkt vil fremme forslag om nærmere inndeling av overtredelser i grupper, der man differensierer gebyret begrenset oppad inntil 30 R.